

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Quartum argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 711

ac proinde relatio, quæ componitur, non erit ens per se; sed per accidens. Ratio autem à priori huius conclusionis est, quia vnum completum omnino non indiget per se alio; ergo non petit per se aliud: ergo quando illi aliud completum adiungitur non per se illi adiungitur; ergo per accidens illi adiungitur, ac per consequens per accidens illi vnitur; quia idem est adiungi, & vni: unde vnio non erit per se; sed per accidens inter illa: ergo vnum, quod resultat ex illis non erit per se; sed per accidens; sed vt componatur relatio convenientiæ duorum completorum, est necesse vt vnum adiungatur, seu vnatur alteri completo: ergo talis compositio est per accidens.

Deinde ex his omnibus demonstro, falsam esse solutionem aduersariorum, nimirum relatiua, vt relatiua semper esse incompleta in esse relativorum, quia vt iam diximus, convenientia, vt convenientia in esse completorum sunt relatiua, vt relatiua; sed convenientia vt convenientia in casu à nobis posito non sunt incompleta, sed completa formalissime: ergo relatiua vt relatiua in eo casu sunt incompleta formalissime.

SVBSECTIO III.

Quartum argumentum ponitur.

Varro sic argumentor, vnum relativum est oppositum realiter suo termino, & ipsa relatio est oppositio realis, per quam constituitur relativum in esse oppositi, à parte rei respectu termini: ergo relativum formaliter, & relatio non est idem, quod fundamentum, & terminus: sed aliquid distinctum à parte rei à termino. Antecedens est certissimum, vt patet ex D. Thoma 1. p. quæst. 28. art. 2. in corpore; vbi sic ait: respondendo dicendum, quod ex eo, quod aliquid alicui attribuitur, oportet quod attribuantur ei omnia, quæ sunt de ratione illius; sicut cuiusque attribuitur homo, oportet, quod attribuantur ei esse rationale; de ratione autem relationis est respectus vnius ad alterum secundum quem aliquid alteri opponitur relative: cum igitur in Deo realiter sit relatio, oportet, quod realiter sit ibi oppositio, relatiua autem oppositio in sui ratione includit distinctionem: unde oportet quod in Deo sit realis distinctio, non quidem secundum rem absolutam, quæ est essentia, in qua est summa vnitas, & simplicitas: sed secundum rem relativam.

Explicans autem amplius ad primum, respectu cuius datur distinctio in vna relatione, ait esse respectu alterius relationis, quatenus est terminus talis oppositionis relatiua: verba D. Thomæ hæc sunt, & similiter licet paternitas sit idem secundum rem cum essentia divina, & similiter filio: tamen hæc duo in suis proprijs rationibus important oppositos respectus; unde distinguuntur ad invicem; vbi Angelicus Doctor ex oppositione, quam habet relatio vt sic (provt abstrahit à creata, & increata) respectu sui termini, propter quam distinguitur relatio à suo termino, evidenter convincit paternitatem in Divinis opponi realiter filiationi, quia est terminus talis paternitatis, ac proinde distingui à parte rei ab illa: in quo procedit D. Thomas eo

modo, quo D. Anselmus, quando dixit, in divinis omnia sunt vnum, vbi non obviat relationis oppositio; quæ verba protulit lib. de processione Spiritus Sancti, cap. 3. vbi etiam distinctionem divinarum personarum probavit ex oppositione relationis vt sic, quæ reperitur inter Patrem, & Filium, &c. ergo sine dubio dicendum est, vnum relativum, & vnam relationem opponi realiter relationi oppositæ, & termino, quam oppositionem expresse docuit Aristoteles predicam. de ad aliquid, & lib. 3. met. cap. 4. dum divisit oppositionem vt sic in quatuor species celebres oppositionis, contradictoriam nimirum, privativam, relativam, & contrariam; de qua divisione late egit D. Thomas 1. p. de potentia, art. 10. & super lib. 1. o. met. Aristotelis, c. 7.

Ratio autem huius oppositionis consistit in hoc, quod relativum vt sic, & terminus habent inter se talem habitudinem, & condiciones ita distantes, vt necessario requirant inter se distinctionem; nam relativum est id, quod aliud respicit, terminus autem est id, quod respicitur ab alio, atque ita ex proprijs rationibus requirunt alieitatem, vt sic dicam; hæc autem oppositio inter relationem, & terminum solet vocari oppositio terminativa, vt distinguatur ab alia oppositione quæ datur inter ipsas relationes, quæ non consistit in hoc, quod semper vna relatio respiciat aliam, vt terminum; sed in hoc quod vna respiciat vt terminum id, quod est fundamentum alterius; & è converso, seu quod idem est, quia habent oppositas rationes: nam vna refert suum subiectum ad aliud, alia vero è contrario refert illud aliud ad id, quod erat subiectum alterius; ex quo talem inter se habent repugnantiam, vt non possint ambæ relationes vni, & eidem simul inesse, quia non potest vnum, & idem esse fundamentum, & terminus respectu eiusdem simul: unde idem non potest esse pater, & filius simul respectu eiusdem; hanc oppositionem vocavit D. Thomas quæst. 7. de potentia, art. 8. ad 4. formalem oppositionem; nam est inter proprias formas, quatenus se mutuo excludunt ab eodem subiecto; & hæc solet etiam relatiua, & non terminativa vocari: unde eadem entitas relationis potest habere cum altera, & oppositionem terminativam, & relativam, vt postea dicemus.

Itaque non potest dubitari, quin tota relatio, & totum relativum opponantur realiter cum suo termino; quod expresse docent præter D. Thomam, & Anselmum Concilium Toletanum 1. in confessione fidei, vbi ex oppositione relationis realis vt sic colligit oppositionem divinarum relationum, ac proinde distinctionem à parte rei inter illas; idem docet Concilium Nicenum, cuius testimonium citat Bessar. cap. 6. sua orationis, ex lib. ad Ablanum, quod asseruit expresse Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 4. Nazianzenus oratione 1. Ioannes Theologus ex sententia Græcorum Patrum, & præsertim Gregorij Nazianz. in Concilio Florent. sess. 18. post medium, & ideo Concil. Toletanum sic ait, quod Pater est non ad se: sed ad Filium, & quod Filius est non ad se: sed ad Patrem est; vbi duo indicat: primum oppositionem inter Patrem, & Filium, ita vt Pater secundum totum esse Patris, quatenus tale opponatur filio; & è contra, secundum vt pater, secundum quod Pater est, distinguatur à filio, quo probatum manet Antecedens principale.

Consequentia

- 57 Consequentia prima, & præcipua, in qua est difficultas, sic demonstratur: quia oppositio inter duo non potest esse utrumque extremum oppositum ratione illius oppositionis; sed relatio est oppositio realis, vera, & propria inter Patrem, & filium v.g. ergo talis relatio v.g. Paternitas non est utrumque extremum oppositum ratione paternitatis. Maior sic probatur inductione: nam oppositio contradictoria inter duo v.g. inter hominem, & non hominem non potest esse utrumque extremum formaliter, scilicet homo, & non homo, ita ut oppositio, qua homo opponitur non homini sit non solum entitas hominis, sed etiam formaliter non homo, qui est negatio hominis. Item nullus sanæ mentis potest dicere oppositionem, qua formalissime opponitur privatio formæ non solum esse ipsam privationem, sed etiam formalissime ipsam formam; quia certissimum est, oppositionem ex parte privationis ad formam minime includere ipsam formam ut partem constitutivam talis oppositionis, sed potius totaliter, & adæquate per se solam opponi privationem formæ, & non per se, & per formam formæ: sicut albedo non opponitur nigredini propria oppositione contrarietatis, aut adæquate aut inadæquate per ipsam nigredinem, sed solum per propriam entitatem. Itaque in vnoquoque opposito respectu alterius nihil aliud est oppositio adæquate, & totaliter, nisi repugnantia quæ datur in vno opposito respectu alterius. Unde privatio, aut albedo non opponuntur suis oppositis per ipsa opposita.
- 58 Quod sic demonstro evidenter: Nam si vnum oppositum opponeretur alteri per alterum oppositum, v.g. tenebræ per lucem, ipsi luci, & calor frigiditati per ipsam frigiditatem, idem sibi opponeretur, quod est maximum absurdum. Nam si aut idem non potest distingui à seipso realiter, ita imò à fortiori non potest sibi ipsi realiter opponi, nec ut quo, nec ut quod: quia oppositio realis includit essentialiter distinctionem realem.
- 59 Sequela illa sic manifeste demonstratur: quia quando aliqua opponuntur alicui propter aliquam rationem, non solum illa opponuntur tali extremo, sed etiam formalissime opponitur tali extremo ratio illa propter quam opponuntur ea: v.g. quia tenebrosum opponitur luminoso propter tenebras, non solum opponitur id, quod est tenebrosum luminoso, sed à fortiori, & magis opponuntur luminoso ipsæ tenebræ, & quia aqua frigida opponitur igni calido contrarie, non solum ipsa aqua, sed à fortiori, & magis opponitur frigiditas aquæ, quæ est ratio, propter quam aqua opponitur calori, & igni calido; ut patet ex illo evidentissimo axioma: propter quod vnum quodque tale, & illud magis. Item si homo opponitur equo propter rationalitatem, à fortiori opponitur rationalitas equo, & si peccator ratione peccati opponitur gratiæ, à fortiori ipsum peccatum opponitur gratiæ: ergo si vnum oppositum v.g. tenebræ opponitur luci propter ipsam lucem, & ratione lucis formaliter, à fortiori ipsa lux sibi realiter opponetur, ac proinde à se realiter distinguetur; sed hoc est impossibile: ergo impossibile est, quod vnum oppositum opponatur alteri ratione illius: ergo vnum oppositum quatenus oppositum non est utrumque extremum, sed potius quid omnino, & adæquate distinctum ab altero termino opposito, ac per consequens

oppositio vnius oppositi respectu alterius, v.g. tenebrarum respectu lucis, peccati respectu gratiæ, non erant tenebræ, & lux, peccatum, & ipsa gratia, sed potius ipsa ratio tenebrarum, & sola adæquate ipsa malitia peccati. Nam si oppositio formalis lucis ad tenebras esset lux, & essent tenebræ, lux constitueretur in esse opposita tenebrarum per entitatem lucis, & per ipsas tenebras simul adæquate, & inadæquate per ipsas tenebras: ergo inadæquate opponeretur lux tenebris per tenebras, ac proinde aliquid opponitur illi per ipsum aliud, ac proinde idem sibi ipsi opponitur realiter, & per consequens à seipso distinguetur realiter, quod est falsissimum: ergo oppositio vnius ad aliud non includit utrumque extremum oppositum, sed tantum se habet ex parte oppositi cum adæquate distinctione respectu alterius, ac proinde nec concretum ex tali oppositione v.g. pater erit pater, & filius simul generans, & genitum, sed potius erit tantum generans cum relatione paternitatis adæquate distincta ab ipso filio, & genito.

Ratio autem à priori videtur esse, quia oppositio ut sic nihil aliud est quam repugnantia, seu antypatia, aut capacitas, quæ datur in vno opposito ut destruat totaliter aliud, ita ut nihil illius remaneat simul cum opposito, sed totaliter, & adæquate expellatur à subiecto, in quo est alterum oppositum secundum id, quo formalissime pugnant, & opponuntur: v.g. oppositio, quæ datur in morte respectu vitæ, & in cæcitate respectu visus est quædam repugnantia, antypatia, seu capacitas, ut mors destruat totaliter vitam, & in cæcitate, ut destruat totaliter visum.

Dixi, secundum id, quo formaliter pugnant, &c. quia aliqua opposita non se adæquate destrunt, ut frigiditas non adæquate destruit calorem, sed solum gradus illos caloris, secundum quos formaliter pugnat utrumque oppositum; sed talis repugnantia, ut destruat suum oppositum, non potest adæquate, aut inadæquate includere alterum sibi oppositum formale, alias seipsum destrueret, & expelleret; imò à contrario sensu, nunquam vnum contrarium expelleret aliud, aut destrueret illud; quia vnum contrarium est ipsum, & aliud contrarium per vos, sed idem non se destruit, nec adæquate, nec inadæquate, id est totum non se destruit totaliter, nec aliquam partem sui, nam si aliquam partem sui destrueret totum, totum se ipsum destrueret, quod est impossibile, cum nihil destructionem propriam intendat, sed vnum oppositum est totum coalescens ex utroque extremo opposito, v.g. si contrarium est idem, quod albedo, & nigredo, & oppositum privativum sunt tenebræ, & lux. Oppositum completum contrarium erit totum quoddam ex natura sua coalescens ex albedine, & nigredine, ex frigiditate, & calore: ita ut totum illud solum sit complete, & perfecte contrarium, & vnaquæque ex illis qualitatibus non sit oppositum completum, sed potius incomplete oppositum: sicut complete homo non est materia, neque forma, sed compositum ex utraque; atqui totum non potest destrui aliquam partem sui, ac proinde non potest contrariari illi: ergo non potest albedo destrui vilo modo à contrario, ex quo evidenter sequitur nullum habere contrarium, siquidem de ratione contrarii est, ut sit destructivum, & destruat sibi oppositum.

Dices, totum non destrui partem, nec coalescere.

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, & c. 713

cens ex albedine, & nigredine destruere nigredinem, ac proinde nigredinem non opponi contrarie composito illi ex albedine, & nigredine coalescenti (alias natura ipsa sibi contraria esset, & se destrueret, quod est absurdum: Nam si albedo esset contraria toti, destrueret totum, & totum destrueret suam partem; sed natura petit, vt pars conservet totum, constituat illud, componat, & non destruat ipsum. Item natura totius requirit, vt totum non destruat suam partem, alias se ipsum destrueret, ac proinde natura sibi contrariaretur) sed potius nigredinem opponi albedini, ac proinde nigredinem destruere albedinem, & contra sicut, v. g. frigiditas non contrariatur alicui composito ex ipsa, & calore: sed solum calori.

63 Sed contra primo manifeste, quia non potest exercere aliquod munus, nec in actum secundum se reducere aliquod subiectum si sit incomplete constitutum in actu primo proportionato tali actui secundo, v. g. non potest homo intelligere actum, nisi completus sit in esse intellectivi, &c. sed destruere vnum aliud, aut expellere ipsum est actus secundus oppositionis: ergo quod non est complete, & adæquate oppositum complete, & adæquate constitutum in esse oppositi, non potest destruere, aut expellere aliud quod est se reducere ad actum secundum oppositionis; quod patet exemplo adversariorum; ideo enim ipsi asserunt, calorem vt tria non posse expellere frigiditatem vt tria, quia calor in tribus gradibus, aut in illo statu non est complete constitutus in ratione oppositi cum frigiditate, aut respectu illius: quando autem constituitur ab octavo gradu, quia complete constitutus est in esse contrarij, potest exercere munus, seu actum secundum talis oppositionis, hoc est expellere, & destruere frigiditatem vt octo.

46 Tunc sic, sola frigiditas non est complete, & adæquate oppositum respectu caloris, quia oppositum, vt oppositum completum neque est frigiditas, nec calor divisum, & vna quatenus distinguitur ab alia: sed potius vtraque simul: ergo frigiditas nullo modo potest destruere calorem, aut expellere illum.

65 Secundo contra evidentius, quia per se frigiditas non potest destruere totum illud coniunctum aut coalescens ex frigiditate, & calore, ne natura sibi contrarietur, & eadem res destruat id quod intendit componere, quod esset vestigijs Penelopis insistere; sed si frigiditas destrueret calorem, sine dubio frigiditas destrueret totum coalescens ex illa: quia totum destruitur ad destructionem cuiuscunque partis: ergo frigiditas non potest destruere calorem.

66 Exemplo manifestatur, si anima rationalis destrueret suam vniorem, aut materiam primam, sine dubio destrueret hominem compositum ex illis; sed frigiditas destruit calorem per vos, qui est pars compositi: ergo necessario destruit compositum ex calore; sed nullo modo potest frigiditas destruere compositum, quod componit, ne componat, destruat, & non destruat; ergo frigiditas non destruit calorem, nec calor frigiditatem.

67 Sed est certissimum calorem vt octo destruere frigiditatem vt octo: ergo natura non ita constituit res, vt frigiditas, & calor component vnum compositum quod sit complete, & adæquate oppositum, quia ex rebus repugnantibus

R. P. Ioseph. de Penafiel Theol. Schol. Tom. I.

non potest coalescere vnum, nam vt ait sapientia Patris; regnum in se divisum desolabitur, si partes eius opponantur, & destruantur ad invicem; quod idem est, ac alibi dicitur, si ad invicem pugnat, videte ne ad invicem consumamini: ergo oppositum quod secundum veritatem philosophicam est vnum, non est coalescens ex frigiditate, & calore: sed solum erit entitas caloris per repugnantiam, & capacitatem quam habet, vt destruat frigus.

Quod sic demonstro, quia sola frigiditas, & sola gratia sanctificans duntaxat per id, quod est gratia sanctificans, & frigiditas, destrunt calorem, & peccatum, & non destruit gratia peccatum per se, & per peccatum, & frigiditas non destruit calorem per se ipsam, & per calorem, alias calor per se ipsum destrueretur, & peccatum per ipsam rationem peccati: ergo sola frigiditas adæquate est opposita calori, sicut sola gratia est opposita peccato, ita vt nullo modo opponatur frigiditas per calorem ipsi calori; patet hæc consequentia; quia cui soli convenit actus secundus, soli convenit actus primus, vt quia intellectui convenit intelligere, & non voluntati, convenit illi soli, & non voluntati esse intellectum, & quia soli calori convenit calefacere, & non convenit frigiditati, soli illi convenit esse calorem, & non frigiditati; sed frigiditati solum, & adæquate convenit actus secundus oppositionis contraria, scilicet expellere, & destruere calorem, & minime convenit calori destruere se ipsum aut se ipsum expellere: ergo soli frigiditati convenit adæquate actus primus talis contrarietatis, scilicet esse oppositam calori.

Vnde asserendum est inter duo opposita, v. g. 69 frigiditatem, & calorem non esse vnam solum numero realiter oppositionem contrariam; sed potius duplicem, ita vt frigiditas per vnam oppositionem distinctam opponatur calori, & per aliam distinctam à parte rei opponatur calori frigiditati: sicut Petrus per vnam distinctionem distinguitur à Paulo, & per aliam distinctam distinguitur Paulus à Petro.

Minor prima præter iam supra, probatur his, 70 quia idem non potest esse pater, & filius respectu eiusdem; sed necessario si Petrus, v. g. est pater Pauli, non potest simul esse filius respectu eiusdem Pauli: ergo ratio Patris, & Filij inter se habent incompatibilitatem, repugnantiam, & antypathiam in eodem subiecto respectu eiusdem termini, ratione cuius se expellunt ab eodem subiecto: ergo habent veram, & propriam oppositionem ratio Patris, & Filij, quia vera, & propria oppositio consistit in vera repugnantia, antypathia, & incompatibilitate duarum rationum in eodem subiecto respectu eiusdem; ideo, enim contradictoria habent veram oppositionem quia habent veram repugnantiam, & incompatibilitatem, vt sint in eodem subiecto respectu eiusdem; & idem est de oppositione privativa; sed ratio Patris, & Filij, aut paternitas, & filia- tio ita repugnant vt omnino sint incompatibiles in eodem subiecto respectu eiusdem termini, vt vna destruat aliam, & minime reperiatur cum alia: ergo tales relationes habent veram, & propriam oppositionem.

Consequentia illa prima sic demonstratur, 71 quia quando convenit aliquibus aliquod prædicatum, non ratione differentiarum; sed prop-

X x x

166

ter rationem communem, tale prædicatum convenit etiam omnibus participantibus illam rationem communem secundum illud principium Logicae, dici de omni; hoc est quidquid convenit superiori, convenit omni contento sub illo, participantique talem rationem communem; de quo latius egi supra: sed oppositionibus contrariis, quæ reperiuntur inter frigiditatem, & calorem, inter albedinem, & nigredinem, convenit non includere utrumque extremum, ut supra probatum manet, & hoc non propter differentiam contrarietatis, alias hoc non conveniret oppositioni privativæ, quæ contraria oppositio non est, neque contradictoriae oppositioni propter eandem rationem, ut lumine naturali evidenter patet: ergo frigiditati quatenus opposita respectu caloris convenit non esse oppositam respectu caloris per calorem, non propter rationem contrarietatis, sed propter oppositionem ut sic; atqui paternitas, seu ratio patris habet in se veram rationem oppositionis ut sic respectu filiationis, aut filij; ergo rationi paternitatis quatenus opposita filiationi, & filio convenit vere, & proprie non includere in suo esse filiationem, & filium: ergo paternitas non est utrumque extremum, entitas nimirum patris, & entitas filij.

SVBSECTIO IV.

In qua hæc tertia ratio magis confirmatur.

⁷² **P**rimo, quia privatio in tantum est opposita luci, in quantum est carentia lucis: sed in quantum est carentia lucis non includit lucem in esse carentiæ; ergo de primo ad ultimum privatio in quantum opposita luci non includit ipsam lucem in constitutione ipsius oppositionis, sed solum connotat lucem, ut extremum extrinsecum, quod potest destrui per ipsam carentiam lucis; Item frigiditas in tantum est contraria calori, oppositaque illi, in quantum tali differentia frigiditatis repugnanti omnino differentia caloris constituitur, ac proinde in tantum frigiditas erit opposita calori, in quantum habet esse frigiditatis, sed in esse frigiditatis non constituitur formaliter per calorem; ergo in esse opposita calori non potest constitui per calorem formaliter cui opponitur: sicut, quia homo differt ab equo per rationale non potest differre ab equo per id, quod est in equo, ita ut per esse equi constituatur in rationali per quod differt ab equo; & ratio à priori est, quia differentia est propria differentiis, & nihil illius est in eo à quo differtur per illam; alias differentia esset communis utrique, quod est contra evidens axioma metaphysicum, nimirum subiecta non differre per communia, sed per propria uniuscuiusque differentis, ac proinde non dari communionem in differentiis; sed unum oppositum non solum differt, aut distinguitur ab alio opposito, sed maxime distinguitur, maxime differt, & maxime distat ab illo, quatenus oppositum illi; ergo in esse oppositi, per quod formaliter opponitur alteri, maxime differt, & maxime distinguitur ab illo, non constituitur formaliter, & essentialiter per illud, cui opponitur; sicut homo non potest constitui essentialiter in esse hominis per irrationale, ita ut irrationale sit de essentia hominis; quia homo in esse hominis, & per esse ho-

minis constituitur in esse oppositi respectu irrationalis, & opponitur tali irrationali; sed ratio patris, aut paternitas est opposita realiter respectu filiationis, aut filij ut geniti, ita ut per paternitatem pater opponatur relative genito, & filiationi; ergo pater in esse patris non constituitur per filiationem, aut per esse genitum formaliter; quia pater per esse patris formaliter maxime differt, maxime distinguitur vere, ac proprie opponitur relative esse filij, esse geniti, aut filiationi.

Secundo evidentius utgeo, Paternitas in divinis quæ quia pater constituitur in esse Patris non est idem, quod persona Patris, & persona Filij simul, ita ut non distinguatur paternitas à generate, & genito realiter, sed potius secundum naturam fidem paternitas divina distinguitur realiter à filiatione, & filio, neque constituitur formaliter à filiatione, & filio, neque constituitur formaliter paternitas in esse paternitatis à generate, & genito simul formaliter: ergo similiter paternitas creata non constituitur formaliter in esse paternitatis per generate, & genitum, ita ut formaliter nihil aliud sit paternitas nisi generate, & genitum, hæc consequentia sic patet.

Primo propter rationem quæ probavimus ⁷⁴ *quæst. superiori, conclus. 2.* relationem non esse denominationem extrinsecam, quia relatio creata est participatio; v. g. paternitas paternitatis divine secundum illud Pauli ad Ephes. 3 huius rei gratia flecto genua mea ad patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur. Unde Dionysius de divinis nominibus, cap. 2. inter medium, & finem, Damasc. lib. 1. fidei, cap. 9. post medium, colligunt rem, & nomen paternitatis, & filiationis à Deo derivatum esse ad creaturas, cuius veltigij insistent (Apostoli nimirum) Cyrillus lib. 12. thesauri, cap. 5. post medium, colligit, nos esse patres per imitationem, quia Creatorem imitatur, per imitationem inquit, quæ suum Creatorem imitantur, Patres dicuntur, quia ipsum vero Deum, & Patrem primo, & c. alij autem Patres (inquit Teodoretus) sive sint corporales, sive spirituales, è superis traxerunt appellationem, à Deo nimirum, qui vere est Pater, qui non ab alio hoc accepit, sed ipse alijs impetit, quod videtur transulisse, aut transcripsisse ex verbis Dionysij, ubi supra; qui sic ait: divinam omnem Patris, ac Filij rationem à prima, & Patris, & Filij ratione, quæ ab omnibus secreta est, & nobis donatam esse, &c.

Atqui omnis ratio participata participat rationem prædicati divini formaliter eo modo, quo est divinam excepta infinita perfectione talis prædicati, cuius non est capax prædicatum creatum, aut ratio participans, quod late probavi locum citato; sed relatio divina non est utrumque extremum; ergo relatio creata, quæ participat talem relationem divinam, non erit utrumque extremum, sed potius aliquid intrinsecum ex parte relati distinctum à termino, & à relatione illius; hæc consequentia sic probatur: quia relatio divina non habet ex vi infinitæ perfectionis non includere utrumque extremum (Nam relatio transcendentalis creata, licet non habeat infinitam perfectionem, etiam non includit in suo conceptu utrumque extremum) sed propter communionem conceptum relationis abstractentem ab infinita, & finita relatione; & ratio evidens à priori est: quia relatio ut sic ex vi suæ essentia est cuius totum suum esse est ad aliud, ita ut quidquid est